

podinjsko šolo. — Marsikatera koleginja se morebiti smeje mojim nasvetom, češ, vse lepo, toda za realiziranje tega je treba prostora, kuhinje, vrta in drugih reči. Jaz pa pravim, dobra volja in skrb za splošni blagor ter naklonjenost vlade vse premagajo. Koliko imetja je zazidalo naše ljudstvo v razne »Domove« po kmetih. Ali niso ti domovi po večini postavljeni za kulturni napredek občanov? Rad bi poznal one ljudi, ki bi se ustavljali in bi ne hoteli odpreti vseh teh domov kulturi in splošnemu blagru v prospeh. Kjer ni takih stavb, pa bi tudi ne delalo mnogo težav, da se potrebni prostori najdejo v šoli, ali pa jih prizidajo. K gospodinskemu pouku sodi tudi zelenjadarstvo. Oskrbeti tak vrtec tudi ne bo prav nikaka umetnost, zlasti na kmetih ne.

Absolventinje višjih gospodinskih šol bi morale biti sposobne samostojno poučevati gospodinstvo v vseh panogah. Kakšen korak bi se storil v splošni kulturi naprej, ko bi bila dostopna vsaki deklici iz mase naroda gospodinska šola! Pomislimo le samo na dejstvo, da je po kmetih, pa tudi po mestih mnogo mladenk, ki se poročajo, pa ne znajo niti kruha speči, niti najprimitivnejših jedi napraviti. Ni čudno, če nastaja v takih družinah nevolja in po njej mrznja — nesreča v družini. Koliko je gospodinj, ki si ne zna pri kuhi prav nič pomagati, dasi ima doma raznih zemskih dobrot v obilici. Otroci in odrasli mnogih družin hodijo zanikmo opravljeni, dostikrat raztrgani — ne zaradi pomanjkanja, temveč ker ni umne gospodinj, ki bi znala malo šivati (kvačkati in plesti pa morebiti zna). Nešteto je grehov, ki izvirajo iz nepoznanja gospodinstva. Mnogo se lahko popravi, še več pa doseže, če se uvedejo za mase naroda gospodinske šole. — Spominjam se na svoja službovanja. Bil sem sam. Prišel je čas neprijetnih ponavljalnih šol. Takratna ponavljalna šola je bila brez pravega učnega načrta. Ustvaril in odobril sem si načrt sam. Dečkom gospodarstvo in kmetijstvo, deklicam nekaj iz gospodinstva. Je li bil načrt dober ali ne, to me ni brigalo — uspehi so bili dobri. V kratkem sem zbudil v vsem šol. okolišu veliko zanimanje za kmetijske panoge, dokaz temu samo to, da so gospodarji zahajali h gospodarskim predavanjem ter da se nepričeto število članov kmet. podružnice v šol. okolišu podesetorilo. Pouk iz gospodinstva pa je zbudil med ljudstvom čut do snage, okusa, domačnosti. — (Da nisem s kuhinjo poizkusil, mi bo draga koleginja oprostila, ker mi znanja te umetnosti gotovo ne pripisuje.) —

Rečena je bila beseda tudi o okrajnih gospodinskih šolah. Po mojem skromnem mnenju teh ni treba. Okrajne gosp. šole bi bile draga naprava in bi splošnosti ljudstva malo koristile. Ubožne deklice izvan okoliša bi bile že zaradi življenjskih in stanovanjskih razmer izključene in te so tega pouka najpotrebnejše. Bogatini si bodo že znali pomagati, da oskrbe svojim hčeram primerno gospodinsko naobrazbo. Denar, ki bi se imel porabiti za okrajne gospodinske šole, naj bi se rajši porabil za nagrade gospodinskim učiteljem in pa za inventar selskim gospodinskim šolam. —

Napisal sem te vrstice zaradi tega, da bi na merodajnem mestu ne morebiti z lokalnega, temveč s stališča kulturne stopnje narodove mase pretresali vprašanje o ustanovitvi gospodinskih (morebiti tudi gospodarskih) šol.

Vem, da bo marsikatera koleginja nevoljno vzdihnila: »Ze zopet eden, ki bi nam rad še več dela naložil.« Toda ne, stojim na stališču, da se učiteljstvo ne sme čez mero obremenjati in pa — za dobro in koristno delo se mora — dobro plačati. — V rajni Avstriji bi tega ne pisal, ker sem imel bridke izkušnje, da niso upoštevali nobenega dela, ki je stremilo za povzdigo kulture našega naroda, kaj li še, da bi to delo honorirali! Jaz niti nisem prosil honorarja, ker sem od početka svojega delovanja živel in delal pod vtiškom krilatih besed okrajnega predstojnika birokrata, ki mi je ob neki priliki rekel (seveda v nemščini): »Ali mislite, da tam gori vaše delo radi vidijo? Gospod učitelj, vi ste še jako mladi.« — Napisal pa sem te vrstice tudi vsem kolegincem, ki niso nastopile svoje službe v narodu samo zaradi krila in želodca, temveč ki nosijo v svojem srcu ljubezen do naroda z željo povzdigniti ga kulturno, dovesti ga do sreče — dalje vsem onim, ki jim je pri srcu blagor in veličina naše ljubljene svobodne države, kateri hoče biti zlasti učiteljstvo najtrdnjša opora. —

VILIBALD RUS:

Prostovoljni prispevki za rezervni sklad Zaveze.

Z namenom, da se krijejo izredni stroški, katerim se zastopstvo naše Za-

veze ne more ogniti, če hoče v tem izrednem in najpomembnejšem organizacijskem času povoljno in neovirano voditi na zunaj Zavezino upravo, je sklenil upravni odbor na predlog tovariša E. Gangla na božični seji soglasno, da prispevajo vsak Zavezin član takoj s 1. januarjem 1919 po 5 ali 10 K organizacijskega davka.

V dobi našega zapostavljanja, ko smo bili skoro brez pravic in ob pičlih službenih prejemkih navezani sami nase, je moglo Zavezino vodstvo občevati s sorodnimi organizacijami samo pisnim, ali kvečjemu še brzojavnim potom. Zdaž taka papirnata pota ne zadostujejo več. Skoro vse organizacijsko delo jugoslovanskih učiteljskih pokrajinskih Zvez sloni na ramah naše Zaveze. Dosegli smo že mnogokaj, ali vsega še ne. Naše gmotno vprašanje je pod dobro streho in rešeno takó, da odgovarja našim študijam. Narodna šola je državna ustanova in učitelji smo državni činovniki! Za »Savez učiteljskih udruženja kraljestva SHS« so postavljeni sicer že temelji, toda sklicati je še treba kongres učiteljstva kraljevine SHS, kjer se morajo končno urediti enotna pravila in poslovni red. Tudi enotni šolski zakon se ne sme ugotoviti brez nas!

Od naših odposlancev ne moremo in ne smemo zahtevati, da bi poleg prostega časa žrtvovali morda še stotake in stotake za stanovsko blaginjo, ki nam je vsem skupna. Saj to niso udobni izleti za zabavo, ampak zahtevajo od vsakega posameznika, da se udeležuje predmetnih razprav z vso pazljivostjo in natančnostjo. Kar darujete v Zavezini sklad, to daste samim sebi!

Zadnji izkaz prostovoljnega organizacijskega davka izkazuje šele 6866 K. Najmanj deset tisoč kron bi moralo biti nabranega, če bi vsak Zavezin član dal doslej v ta sklad samo po 5 K. Odbori okrajnih učiteljskih društev naj imajo v evidenci vse članstvo glede prostovoljnega organizacijskega prispevka. Na vsakem sestanku je treba opozoriti društvene in na ta stanovski davek.

Kdor še ni izpolnil svoje organizacijske dolžnosti, naj to stori čimprej. Tovarišica in tovariši! Saj takrat ne pozabina Zavezini rezervni sklad, ko prejmeš prve dnevnice, katere Ti je tudi izposlovala osrednja stanovska organizacija!

Poziv.

Švima u »Savezu« udruženim učiteljskim društvima.

A) V. skupština izaslanika. (XXX. glavna skupština).

Dne 12. kolovoza 1919. održat će se V. skupština izaslanika (XXX. glavna skupština) »Saveza hrv. učiteljskih društava« s ovim dnevnim redom:

1. Izveštaj tajnikov o radu središnjega odbora u god. 1918/19.

2. Izveštaj o radu upravnoga odbora u god. 1918/19.

3. Izveštaj o stanju blagajnice i imovine »Saveza«, zaklade »Hrv. učiteljskoga konvikta«, zaklade »Učiteljske zadruge«, »Potporne blagajnice« i zavodskih računa »Hrv. učiteljskoga konvikta« za god. 1918.

4. Izveštaj revizijskoga odbora o pregledanju računa za godinu 1918.

5. Proračun za godinu 1920.

6. Izbor revizijskoga odbora (3 člana), koji će pregledati račune za godinu 1919.

7. Izveštaj o radu udruženih društava u godini 1918.

8. Prijedlozi središnjega i upravnog odbora.

9. Eventualni prijedlozi udruženih društava.

10. Prijedlog općoj skupštini za izbor predsjednika, središnjega i upravnog odbora, pa članova časnoga suda.

11. Prijedlog općoj skupštini za biranje dvojice potpredsjednika i bilježnika opće skupštine.

B) XI. redovna opća skupština.

Dne 13. kolovoza 1919. održat će se XI. redovna opća skupština Saveza s ovim dnevnim redom:

1. Govor predsjednikov.

2. Izbor dvojice potpredsjednika i dvojice bilježnika.

3. Izbor predsjednika »Saveza« za iduće trogodište. Izbor središnjega odbora (5 članova iz Zagreba, 5 izvan Zagreba), Izbor upravnoga odbora (5 članova i 2 zajemnika) i Izbor časnoga suda (5 članova i 2 zajemnika).

4. Ujedinjenje učiteljstva kraljestva Srba, Hrvata i Slovenaca.

5. Dr. Juraj Turić: Budućnost naroda i učiteljstva (predavanje).

Skupštine održat će se u dvorani Hrv. učit. doma u Zagrebu. Rad skupštine početi će u 8 sati u jutru.

Prema pravilima Saveza imadu u skupštini izaslanika pravo glasa središnjem odboru najavljeni izaslanici udruženih društava, koji treba da se prije početka skupštine iskažu predsjedniku »Vještajnikom« izdanom od upravnoga odbora udruženoga društva, a u općoj skupštini svi članovi »Saveza hrv. učiteljskih društava«, koji su kao takovi prijavljeni po udruženim učiteljskim društvima.

Poziva se učiteljstvo, da u što većem broju u skupštinu dođe.

Središnji odbor Saveza hrv. učiteljskih društava.

U Zagrebu, dne 2. srpanja 1919.

Predsjednik: Tajnik:

Josip Kirin. Josip Skavić.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Z osme vodstvene seje Zaveze (dne 30. junija 1919.)

1. Predsjednik L. Jelenc poroča natančno o korakih, ki so se izvršili v Zagrebu in Beogradu po zastopnikih jugoslovanskih pokrajinskih Zvez v svrhu ustanovitve osrednje stanovske organizacije, ki se imenuje »Savez učiteljskih udruženja kraljestva SHS«. Našo Zavezo je zastopal pri teh sestankih dne 14. junija v Zagrebu predsednik L. Jelenc; dne 22. junija v Zagrebu, a dne 24. in 25. junija v Beogradu pa Zavezini odposlanci L. Jelenc, E. Gangl in A. Gnuš. (Glej poročilo v 27. številki »Učiteljskega Tovariša« z dne 2. julija t. l.)

2. Blagajnik Fr. Luznar naznanil, da je podpisala Zaveza tisoč kron državnega posojila.

3. Določil se dnevni red III. seji upravnega odbora, ki se je vršila dne 6. julija 1919 ob 13. uri v posojilničnih prostorih »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani. (Glej naznanilo v 27. številki »Učit. Tov.«)

4. Predsjednik L. Jelenc poroča o kompetentih, ki so se zglasili za službo strokovnega tajnika in urednika »Učit. Tovariša«.

5. Vzamejo se na znanje poročila posameznih članov vodstva Zaveze o nučnih zadevah, ki so se in ki se imajo izvršiti v prospeh jugoslovanskega šolstva in učiteljstva.

Volitev delegatov.

Ona okrajna društva, ki še niso izvolila ozir. prijavila delegatov, naj to čimprej store, kajti september bo naenkrat tu. Pri tej priliki se opozarjajo na pravilno volitev števila delegatov oziroma namestnikov. [Gl. Pravila: člen VI. § 7. e)]

Slovenska Šolska Matica.

Publikacije S. Š. M. za 1916-18 so izšle. Razpošiljati se bodo začele prve dni meseca avgusta, ker je društveni blagajnik in upravnik nadučitelj Jakob Dimnik do 1. avgusta odsoten iz Ljubljane.

Društvene vesti.

+ Ljubljansko učiteljsko društvo je imelo letos tri zborovanja; zadnje je bilo v nedeljo, 13. julija. Dasi so nas vabili pekoči solnčni žarki iz vročega zidovja v zeleno prirodo, je vendar omagala in podlegla vabljivost krasne prirode stanovski zavednosti. Zbralo se nas je veliko, vsaj pa toliko, da smo mogli temeljito premo-triti naše stanovske zadeve, ki se tičejo šole, učiteljstva in organizacije same. Dobro naj bi bili zastopani mlajši učitelji: ravno tem se odpira v materialnem in pravem oziru lepša bodočnost, kakor je bila preteklost starejših. Vsa zasluga ere zopet skupni stanovski organizaciji, katere članstvo tvorijo okrajna učiteljska društva, ki morajo dajati vodstvu centrale navodila. Marsikateri sklep Zaveze more biti samo posledica nasvetov, ki izidejo iz okrajnih učiteljskih društev.

V toplih besedah pozdravlja predsednik novega člana nadzornika M. Kanteta. Omenja, da šteje društvo sedaj 91 članov in da je iz neznanega vzroka naznanil svoj izstop mestni učitelj F. G.

Ker ima društvo ljubljanske okolice že nad 40 članov, je zbor mnenja, da je z ozirov na novo se snujočo UJU nujno potrebno obdržati obe okr. učiteljski društvi ločeni. Učiteljstvo ima sicer skupne stanovske interese, toda lokalne razmere obeh naših društev so različne. Tudi bodo igrala okr. učit. društva v UJU veliko vlogo; zato bi kazalo že obstoječa pomnožiti in shvatiti na novo po krajevnih razmerah ne glede na političke meje okrajnih glavarstev, ki bodo z veljavnostjo novega šolskega zakona izvunšolska oblast. V tem pogledu bi bilo dobro

premišljati, kako bi se razdelili vbodoče šolski okraji ne glede na to, kje je sedaj sedež okrajnega glavarstva in kje so nekdanje deželne meje.

Predsednik vabi zveste tovariše in tovarišice na točno in vestno delo v šoli, da bo vsak, ki nas nadzoruje, zadovoljen z uspehi in ne bodi prilike odhajati nadzornikom nezadovoljnim iz šolske sobe; saj je po dolgih letih bojev, trpljenja, zaničevanja, stradanja in zapostavljanja zmagalo načelo, da se učitelja razreduje po uspehih v šoli in ne po političkem priprijanju.

Na ljubljanskih ljudskih in meščanskih šolah poučujeta srbohrvaščino dve učiteljici doma iz Istre.

Z ustanovitvijo novih meščanskih šol se število ur v tem predmetu pomnoži. Sklene se naprositi višji šolski svet, da sistemizira poleg teh dveh mest še dve, kateri naj zasedeta učitelja, rojena Srbo-Hrvata.

Kar se tiče nadaljevanja tečajev srbohrvaščine za ljubljansko učiteljstvo, je društvo mnenja, naj bodo ti tečaji prostovoljni. V njih naj poučujejo prej omenjeni srbohrvaški učitelji, ker se je izkazala metoda, ki jo rabita dosedanja učiteljici srbohrvaščine, boljše kot je ohromela in zastarela slovniška metoda.

V Ljubljani je bila doslej navada, da je pisal vsak razrednik sprejemni vpisnik v dveh izvodih sam.

Končano delo je poslalo šolsko vodstvo magistratu, ki je na tej podlagi volil nadalje šolsko matico. Ker so minuli časi, ko je učiteljstvo delalo brezplačno za čast in slavo drugih, se sklene naprositi predsedstvo mestnega šolskega sveta, da si v upravnem pogledu prideli enega izmed ljubljanskih učiteljev ter mu podeli med drugim tudi vodstvo šolske matice. S prihodnjim šolskim letom naj se to izvrši, a tovarišem, ki so odlični z naslovi mestnih očetov, priporočamo, da ta predlog na pristojnem mestu z neobičajno energijo priporočajo.

Da se poživi stanovska zavednost in utrdi prepričanje bo prirejalo društvo v prihodnjem šolskem letu učiteljske sestanke. Kraj in čas sporočimo v »Učit. Tov.« Tovariše iz bližnje in daljne okolice bodo seveda dobrodošli, ker smo vsi »enega srca, ene krvi«.

Po priporočilu blagajnika se imenujejo poverjeniki, ki bodo vodili članarino.

Rešil je zbor še mnogo notranjih zadev. Dosti koristnega za one, zaradi katerih smo učitelji. Predsednik se zahvali naši pazljivosti in našemu sodelovanju v debati, a mi njegovi potrpežljivosti.

Potem je bil skozi Tivolski park skupen polet k našemu staremu Petru v Šiško. —č.

+ Društvo učiteljev in šolskih prijateljev v ljubljanski okolici ima svoj občni zbor dne 19. julija 1919 ob 10. dop. v Učiteljski tiskarni. Na dnevnem redu je poročilo o delovanju in predlog, da se naše društvo združi z ljubljanskim učit. društvom, ker vsi gravitiramo tja. Prosim polnoštevilne udeležbo. Na zdar! — Janko Žirovnik, t. č. predsednik.

+ Savinjsko učit. društvo zboruje v četrtek, 24. t. m., na Gornjskem ob 3. uri pop. — K polnoštevilni udeležbi vabi Ivan Jakše, t. č. predsednik.

+ Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje v nedeljo dne 20. julija t. l., ob 11. uri na Rečici po sledečem vzporedju:

3. Zadnjič izostalo predavanje tov. Klemenčiča.

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
2. Došli dopisi.
3. Volitev delegatov za Zavezo.
4. Poravnava članarine za l. 1919.
5. Nasveti, želje posameznikov.
Jos. Terčak, predsednikov namestnik.

Kronika.

= Naša znanstvena terminologija v bodočnosti. V naših srednjih šolah potrebujemo več novih učnih knjig, zlasti zemljepisov in zgodovin, primernih ustroju sedanjice države. Upoštevati bo pa treba pri tem tudi srbohrvaško terminologijo, da bomo Jugoslovani vsaj v tem oziru kolikor mogoče edini. Proč torej z obzorjem iz vaškega stolpa! Že ranjki Erjavec je zamenjal naše prvotne izraze »kislec, dušec, vodenec« s hrvatskimi — kisik, dušik, vodik. Pojdimo na tej poti naprej! Sprejmi-mo zlasti v kemiji, fiziki in tehniških strokah srbohrvaške, ako nimamo svojih izvirno narodnih. Ne kujmo pa nikdar novih besed in ne delajmo nepotrebnih zmešnjav ter ne gradimo nov babilonskih stolp! Ako tudi Srbohrvatje nimajo kakih znanstvenih izrazov, izposodimo si jih pa od Čehov, ki so posebno v tehniških strokah prvaki med Slovani. Zedinjenje v znanstveni terminologiji bo največjega pomena za splošni razvoj slovenske

znanstvene literature, zakaj znanstvene knjige postanejo splošno umljive vsem izobraženim Slovanom. — Vsak pisatelj naših znanstvenih knjig, zlasti pa šolskih, naj si tedaj najprej temeljito ogleda enake srbohrvatske in porabi iz njih kolikor mogoče veliko znanstvenih terminov!

—1—

= **Geološki institut.** V Beogradu se je vršila seja geološkega društva, na kateri se je sklenilo, da se program društva razširi z ozirom na razširjeno domovino. Društvo podvzame vse korake, da se osnuje geološki institut za vse kraljestvo, čigar sedež naj bi bil v Beogradu.

= **Šolstvo v Celju.** „Slovenski Narod“ piše: „Danes živimo v povsem drugih razmerah in čast: naša država je nacionalna, jugoslovanska. Ne moremo torej nikakor uvidevati, zakaj se še danes, četudi le tam, kjer starši to žele, poučuje nemščina na ljudski šoli. Ne glede na to, da je pedagoško popolnoma pogrešeno, če se tlači v ljudsko šolo pouk tujih jezikov, ker je namen ljudske šole povsem drug, ne uvidevamo tudi iz praktičnih razlogov, zakaj nemščino še trpe v naši ljudski šoli. V naših obmejnih občinah in v krajih, ki so bili močno ponemčeni, se dobri stvari s to svobodo slabo koristi. Listi so poročali o sklepu deželne vlade, da se srednje šole v Mariboru in Ptujem poslovenijo, v Celju se je to že zgodilo. Preostajajo še meščanske in manjšinske ljudske šole. Glede teh pričakujemo stroge doslednosti. Ne maramo, da se openi pravega nemškega otroka pouka v nemškem jeziku, zahtevamo pa, da se povsod gleda na zakonito predpisano število otrok in se iz napačne velikodušnosti ne vzdržuje še nezakonitega števila nemških razredov.“ — Drugi dopisnik pravi, da je vprašanje šolstva velike celjske okoliške šole še vedno tam, kjer je bilo pred 20. in več leti. Dekliške javne šole sploh ni, deška pa je nastanjena v podrtijah, ki so slabše nego hlevi modernega gospodarja. Četudi bi obravnavali celjsko in okoliško šolsko vprašanje skupno, stoji pred dejstvom, da imamo jeseni pri obstoječem številu šolskih otrok s prevelikim številom nemških vzporednic premalo prostora. — Na jesen otvorijo v Celju rudarsko šolo, ki bo nastanjena v nekdanjem „Studentenheimu“. — Od vseh strani izrekajo željo, naj preosnujejo humanistično gimnazijo v Celju v realno gimnazijo. — Nemške meščanskošolske vzporednice, ki nimajo dovolj naraščaja, naj jeseni opuste, slovensko meščansko trirazrednico pa naj razširijo v štirirazrednico.

= **„Kloaka pogube“** se imenuje članek, ki ga objavlja „Slovenec“ v 157. št. z dne 11. t. m. Govori proti pogubnemu vplivu — zlasti za mladino — kinematograf. Z vsebino članka se popolnoma strinjamo, zlasti s koncem: „Proč z javnimi pohujševalnicami mladine!“ — Ta klic vseh, ki čutijo pošteno, naj ne preneha, dokler ne dobimo kinogledišča, ki bo služilo vzgoji, izobrazil, pametnemu razvedrilu, ne pa nizkotnosti!“ — Mi smo se že pred meseci oglašili proti nemoralnim predstavam kinematograf, a tedaj je ostal naš opomin glas vpijočega v puščavi. Pozivljamo vse pristojne faktorje, naj store nemudoma vse potrebno, da se odpravijo javne zastrupljevalnice mladine!

= **Nekoliko o odloku.** Učiteljsko življenje v Avstriji pod Šusteršičevim režimom je bilo tako, da sem bil tudi jaz uverjen, da bo najmanj polovica učnih oseb izstopila iz službe in se posvetila drugim poklicem. Sedaj se sicer kaže dobra volja, bedi odpomoči, toda dejansko smo na slabšem, nego smo bili. Pred vojno mi je od mesečnih 100 K ostalo 60 K, če sem kupil vrečo moke, a sedaj mi od 500 ne ostane nič. — Učitelj more doseči v šoli lepe uspehe, če mu je dana podlaga, ki mu omogoči, da se z veseljem loti dela. Brez veselja je že začetek izgrešen in neuspeh zasiguran. Kdor nima veselja do šolskega dela, ne bo v šoli narodu prav nič koristil, ampak obratno. Zato pa — najmilejše povedano — je bila oblast, ki je izdala odlok, da se učiteljstvo ne sprejme v aktivno vojaško službo — več kot napol slepa in neprevidna, zakaj s tem ni v šoli prav nič doseženega in šola in narod (država) ne bosta imela od tega nikake koristi. — Dajte nam kruha, dajte življenjskih pogojev — in vsak bo rad delal in tudi kaj naredil. Ljudi, ki nimajo do šolskega dela pravega veselja in nagona, pa ne silite v učiteljstvo, ki ubija učitelja in otroke. Učiteljske organizacije so dolžne oblast opozoriti na neutemeljenost takih odlokov. Predvsem pa: Povsod naj se pokažejo znamenja, da nismo več v Avstriji, ampak doma, svoji med svojimi, v Jugoslaviji. Vse staro naj čimprej izgine. Polagoma smo le prišli do prisege na kralja Petra, a to še ni dovolj. Razni avstrijski krvniki še iztezajo kremplje nad nami in šolo.

J. G.

Polemika.

Še enkrat šolske knjige!

Predmet polemike so postale hipoma šolske knjige. Radikalna smer stremi za tem, da se takoj odpravijo vse stare knjige, moje skromno mnenje pa brani gospodarsko stališče, iz katerega razloga naj bi se uporabile in izčrpale vse zaloge starih knjig. Tovarišu Potočniku se zdi celo sramotno rabiti knjige iz bivše zaloge šolskih knjig na Dunaju. Roti merodajne faktorje, naj takoj prično z izdajo novih šolskih knjig. Prevelika naglica ni nikjer dobra, dvomim, da bi bila pri izdaji šolskih knjig. Zadnjič sem poslal članek, kjer naglašam veliko pomanjkanje tiskarskih potrebščin in velikansko carino za te izdelke. Cenjeni tovariš pravi, da se naj vzame papir časopisom. Ne vem, če bi bilo tako postopanje pravilno. Časopisje je v današnjih časih izborna orožje in če bi prenehala izdajati časopisov, bi pomenilo to jako hud udarec za nas.

Tudi mi smo se učili iz knjig, ki so bile impregnirane z avstrijskim duhom, pa hvala Bogu se nas ni oprijel. Živa beseda zadene krepkeje, kot pa mrtva črka. Vprašajte tovariše po deželi, koliko trpi šola že danes, ker ni zvezkov in papirja. Zato poudarjam še enkrat veliko potrebo pisalnih potrebščin. Čemu bi metali tisoče v vodo in se zadolžili za stotisoče brez potrebe. Zametavati stare, porabne knjige ni gospodarsko, in ta stran je danes prva in poglavitna.

Ce pa misli kdo drugače, naj pove svoje mnenje.

Božo Račić.

Iz Jugoslavije.

— **Fran Orel** †. Dne 25. pret. mes. je v Kortah na Piranščini umrl nenadne smrti nadučitelj **Fran Orel**, mož v najlepši moški dobi. Pokojnik ni bil samo na glasu med svojimi istrskimi stanovskimi tovariši, ampak tudi kot naš zvest sobojevnik v hudih političkih in narodnih borbah. Zlasti vsem tistim, ki so hodili v prejšnjih časih v imenu tržaškega političkega društva „Edinosti“ sodelovat na volilnih bojih, je bil **Fran Orel** mnogo cenjen svetovalec in sodelavec. Bil je go, nilna sila na snovanju društev in organizacij v vsej tamošnji okolici. Bil je tudi zvest in trudoljubiv dopisnik našega lista. Takisto je pisal izvirne podlistke, a tudi prevajal je za tržaško „Edinost“. Zadnje čase je utihnil in se nam je nekako izgubil iz vida. Razlogi so mogli biti različni, a razumljivi v sedanjih časih. Gospe soprogi, ki mu je bila vredna družica, izrekamo iskreno sožalje! Dragemu in ljubemu tovarišu blag spomin!

— **Višji šolski svet.** Prihodnja redna seja višjega šolskega sveta v Ljubljani se vrši v četrtek, dne 17. t. m., z začetkom ob 8. zjutraj.

— **Gojenci (gojenke) tretjega letnika državnega učiteljskega v Ljubljani**, ki žele prihodnje leto nastopiti učiteljsko službo, naj se javijo zanesljivo do 20. julija ustno ali pisмено pri ravnateljstvu, kjer dobe pojasnila o šesttedenskem počitniškem tečaju. Ravno tako se naj priglase tudi abiturienti gimnazij in realk, ki bi se nameravali posvetiti učiteljski službi. — Ravnateljstvo.

— **Naš „Zvonček“, beseda pro domo.** Gotovo mora vsakega tovariša veseliti, kako lepo napreduje naš mladinski list „Zvonček“ pod spretnim uredništvom tovariša E. Gangla. Može si je vedel pridobiti vrsto stalnih sotrudnikov, ki delajo čast sebi in listu. Le eno je, kar nam greni veselje: to neredno izhajanje lista! Res je, da živimo v slabih časih, ali nekoliko več skrbi na to stran bi bilo nujno priporočati. To gotovo ne vpliva dobrodejno na mladino, ako se v tem oziru obljube uredništva ne morejo izpolnjevati. In potem še nekaj! Uredništvo in upravništvo „Zvončkovo“ si gotovo želi mnogo naročnikov. A kako je to mogoče, ko delamo premalo reklame! Še naš „Uč. Tov.“ ne poroča vselej in primerno o „Zvončku“! Učiteljstvo tudi ne skrbi za to, da bi vsaka šola bila naročena na list. Šolski voditelj bi moral zahtevati od krajnega šolskega sveta, da list naroči za šolo. Žalostna istina pa je, da nima veliko šol na bivšem Kranjskem „Zvončka“. Poznam več tovarišev in tovarišic, ki „Zvončka“ niti ne poznajo! To mora biti odslej drugače! Naša čast, blaginja naše mladine zahteva to!

— **Ubegli deček.** Pri ljubljanskem mestnem magistratu se nahaja v varstvu neki neznan deček, ki je bil dne 22. pr. m. po policiji prijet na Glavnem kolodvoru. Le-sem se je, pod klopo skrit, brezplačno pripeljal. Dečko pravi, da je rojen 21. junija 1906 v Pilštajnu ter tja pristojen, da se piše Alojzij Polak in je dosedaj bival pri svoji materi Juliji, rojeni Ferličevi, v

Pilštajnu. Oče **Fran** da je zaposlen kot črevljar v Dolenjem Miholcu. Ker je mati minuli teden baje nekam odšla, jo je šel deček iskat v Ljubljano. Deček je za svojo starost primerne rasti, okrogločlen in ima kostanjeve lase. Kot posebno znamenje mu je, da ima na pričetku levega kazalca v polkrogu 1 in pol cm dolgo brazgotino. Ker taki-je ubežniki običajno ne govore resnice, ni izključeno, da je tudi Polakova izpoved iz trte zvita. Kdor bi vedel o dečku kake podatke o istovetnosti, naj jih čimprej pisмено ali ustno naznani mestnemu magistratu ljubljanskemu.

— **Na državnem učiteljskem v Ljubljani** je tudi goriški zaposlovalni tečaj za učiteljske kandidate. Vodil je tečaj ravnatelj **A. Dokler**; poučevali so profesorji ljublj. učiteljskega in profesor goriškega učiteljskega **Albert Šubic**. Zrelostni izpiti na zaposlovalnem tečaju so se vršili od 7. do 9. julija. Izpraševalni komisiji je predsedoval ravnatelj **Dokler**. Aprobirani so bili: **Delkin Josip** iz Červinjana, **Kos Alfred** iz Motovana v Istri, **Pelegri Avgust** iz Solikana, **Rabič Alojzij** iz Jesenic, **Sulin Matija** iz Bovca, **Dietz Danica** iz Gorice, **Legiša Angela** iz Cerovlja, **Lenardičeva Ruža** iz Kojškega, **Možina Marija** iz Novega mesta, **Pleveljeva Zora** iz Ljubljane, **Premrovova Jožica** iz Martinjaka, **Rajšpova Magda** iz Čušperka, **Skokova Albina** iz Dovjega, **Stresova Milena** iz Temnice, **Šetinova Anica** iz Crnomlja, **Trtnikova Stanislava** iz Ljubljane, **Turkova Alma** iz Planine, **Žitkova Marija** iz Gorice. Zrelostno izpričevalo za pouk na ljubljanskih šolah so dobile tudi še absolventinje ljubljanskega d. liceja: **Miklavčičeva Antonija** iz Ljubljane, **Pavlinova Antonija** iz Crnomlja, **Petelinova Jožica** iz Ljubljane, **Potokarjeva Ivana** iz Ljubljane, **Simčičeva Viktorija** iz Ljubljane, **Modrijanova Elizabeta** iz Zatične.

— **Okraj Sv. Lenart Slov. goric.** Poročajo nam, da se tamošnje učiteljstvo zaveda v polni meri svoje stanovske dolžnosti napram šoli, pa tudi proti ljudstvu in se trudi po svojih najboljših močeh, kolikor največ mogoče, povzdigniti omiko mladine. Za ta trud žanjejo tuintam nekateri tovariši nehvaležnost, obrekovanje z grdo lažjo, in take reči sprejema časnik „Jugoslavija“. Najprej je ta časnik okrcal z grdo lažjo tov. nadučitelja pri Sv. Antonu v Slov. gor. Vsebinsa dotičnega članka je grdo zavijanje resnice, da, velika laž, ker ni imenovani nadučitelj jemal nobenih daril, oziroma enakih podpor od strank. — Dalje se „Jugoslavija“ zaganja v našega vrlega starosta, 30letnega društvenega predsednika tov. **Josipa Mavriča**, ki je zbog svojih zaslug za društvo njega častni član, ki pa sedaj stopi v zaslužni pokoj po 45 letnem službovanju! In o tem tovarišu osivelih las si upa neki mladič poslati članek v „Jugoslavijo“, ki je od začetka do konca le sramotno izmišljena laž. Iz vsega se zrcali, da mora biti dotičnik njemu močno sovražen in se hoče na tak način nad njim maščevati. To ni prav in stavi Slovence v slabo luč. Ne borimo se med seboj z lažmi! Tovariš nadučitelj **Mavrič**! Le zaupaj še nadalje v pravičnost in v svoje treznomisleče tovariše in obilne prijatelje, te vsi čislamo! Resnici na ljubo pa povemo dopisniku „Jugoslavije“, da je bila v šolski omari stara, majhna francoska zastavica, nikakor pa ne frankfurta. Nekateri tovariši jo je bil nekoč površno ogledal, misleč menda, da bi utegnili biti tu naša sovražnica, pa se je hudo zmotil, ko je to pripovedoval dopisniku. Gospodje! S takim početjem kalite zlati mir in medsebojno zaupanje. Vprašati vas moramo: „Ljubezen do bližnjega, kje si?“ — Spominjajmo se grške vzgoje in čislajmo starost!

— **Iz radovljiskega okraja** nam pišejo: Dne 12. junija t. l. je učiteljsko društvo za radovljiski okraj na pokopališču v Radovljici odkrilo ličen nagroben spomenik svojemu zamrlemu mnogoletnemu predsedniku in častnemu članu, pokojnemu šol. ravnatelju v Radovljici **Grčarju Andreju** s petjem, z lepo zaokroženim nagovorom t. č. podpredsednika in zopet s petjem: Počastil je pokojnika na grobu s svojim govorom tudi radovljiski župan gospod **Roblek**, naglasujoč pokojnikove vr-

line in njegovo delavnost pri občini radovljiski. — Prej se pa je nagrobni spomenik blagoslovil — in to brezplačno — domači g. župni upravitelj v družbi z gospodom kaplanom. — Pri tem nas je bilo zbranih poleg radovljiske šolske mladine okrog 50 učiteljev in učiteljic, mnogo uradnikov okrajnega glavarstva — na čelu okrajni glavar — uradnega osebja od sodnije in druge posvetne gospode, združene s preprostim ljudstvom. Vse slavljeno je pričalo o ugledu in splošni priljubljenosti, ki jo je užival pokojni „Andrejček“ v času svojega neumornega delovanja. Da, bil je delaven mož in kremitelj značaj, kakršnih naj bi bilo mnogo. Po odkritju spomenika se je zbralo učiteljstvo — skoraj polnoštevilno — na senčnatem vrtu restavracije „Pri Kunsteljnu“, kjer je bila prav živahna in nepriljudna zabava, združena s petjem moških in ženskih zborov, dokler ni prišel čas, da nam je bilo oditi z večernimi vlakoma. Omeniti je treba še posebe, da je k odkritju spomenika prihitelo med nas v mnogobrojnem številu — 23 tovarišev in tovarišic iz sosednjega nam okrajnega učiteljskega društva kranjskega. — S svojim prihodom niso le pokazali, da čislajo in se spominjajo pokojnega **Grčarja**, temveč dali so nam zgled — ker se je tudi pri tem naglaševalo — naj bi se v prihodnje učiteljstvo obeh društev po možnosti mnogokrat shajalo na skupnih zborovanjih, da bi se s tem še bolj gojilo medsebojno spoznavanje in kolegialnost. In zares, učiteljstvo radovljiskega okraja se je takoj odzvalo in prisostvovalo v precejšnjem številu zborovanju kranjskega učiteljskega društva dne 21. junija t. l. v Trzinu. Naj bi se medsebojno delo nadaljevalo. — an.

— **Prošnja.** Upokojen tovariš išče stanovanje na deželi. Zeli vsaj dve sobi in kuhinjo, najrajši v mali hišici, ki bi v njej stanoval sam in ob kateri bi bil vrtiček in njiva za pridelovanje zelenjave. Sel bi tudi v opuščeno staro šolo, ako je stanovanje suho in zdravo. Ponudbe z določitvijo stanarine na uredništvo.

— **Knjige na prodaj.** Zaradi selitve proda nek tovariš več knjig prav po ceni, slovenskih in nemških. Med drugimi: **Šuman „Slov. slovnica“, „Učit. Tovariš“** l. 1886, **Tavčar I.** in **II. zv.**; **Hauslexikon** iz leta 1841, 8 vezanih knjig, vsaka nad 1000 strani obsežna; **Schiller**, 12 vezanih zvezkov; **Deutsche Rundschau für Geographie und Statistik** iz leta 1893.; **Shakespeare „Dramatische Werke“,** 10 mehko vezanih zvezkov; **Frl. Lehrerin, Roman** von **R. Bröhmek**; **Madame Steinheil**; **Osterr. Schulbote** 1894; **Pettau und seine Umgebung** von **J. Felsner**; **Psychologie und Logik** von **Th. Elsenhaus**; **Peerz „Der Abteilungsunterricht“** in drugih več. Tudi je na razpolago več cerkvenih muzikalij. Najrajši se proda cela zbirka skupaj. Naslov se zve pri uredništvu, ako se pošlje znamka za odgovor.

— **Iz Šmarje pri Jelšah.** Na štirirazredni deški šoli sta izpraznjeni dve učiteljski mesti. Kdor se zanima za službo, naj se obrne na okrajni šolski svet šmarski v Celju. Šmarje so prijazen trg ob železnici. Na obrtni nadaljevalni šoli dobi učitelj primeren zaslužek, zato je za mlade učitelje kaj ugodno mesto.

Naročajte in širite list!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. junija 1919 **K 192.841-27.**

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/36. ure popoldne.

Visoke cene plačujem za lepo, suho lipovo cvetje.

Apeliram na gg. učitelje, da s pomočjo šolske mladine pospešujejo nabiranje. Vreče za pošiljatev so na razpolago. Takojšnje plačilo proti povzetju! Prosim, zahtevajte **pojasnila!** **Vinko Vabič, veletržec, Žalec pri Celju, Slovenija.**

znanstvene literature, zakaj znanstvene knjige postanejo splošno umljive vsem izobraženim Slovanom. — Vsak pisatelj naših znanstvenih knjig, zlasti pa šolskih, naj si tedaj najprej temeljito ogleda enake srbohrvatske in porabi iz njih kolikor mogoče veliko znanstvenih terminov!

—1—

= **Geološki institut.** V Beogradu se je vršila seja geološkega društva, na kateri se je sklenilo, da se program društva razširi z ozirom na razširjeno domovino. Društvo podvzame vse korake, da se osnuje geološki institut za vse kraljestvo, čigar sedež naj bi bil v Beogradu.

= **Šolstvo v Celju.** „Slovenski Narod“ piše: „Danes živimo v povsem drugih razmerah in čast: naša država je nacionalna, jugoslovanska. Ne moremo torej nikakor uvidevati, zakaj se še danes, četudi le tam, kjer starši to žele, poučuje nemščina na ljudski šoli. Ne glede na to, da je pedagoško popolnoma pogrešeno, če se tlači v ljudsko šolo pouk tujih jezikov, ker je namen ljudske šole povsem drug, ne uvidevamo tudi iz praktičnih razlogov, zakaj nemščino še trpe v naši ljudski šoli. V naših obmejnih občinah in v krajih, ki so bili močno ponemčeni, se dobri stvari s to svobodo slabo koristi. Listi so poročali o sklepu deželne vlade, da se srednje šole v Mariboru in Ptujem poslovenijo, v Celju se je to že zgodilo. Preostajajo še meščanske in manjšinske ljudske šole. Glede teh pričakujemo stroge doslednosti. Ne maramo, da se openi pravega nemškega otroka pouka v nemškem jeziku, zahtevamo pa, da se povsod gleda na zakonito predpisano število otrok in se iz napačne velikodušnosti ne vzdržuje še nezakonitega števila nemških razredov.“ — Drugi dopisnik pravi, da je vprašanje šolstva velike celjske okoliške šole še vedno tam, kjer je bilo pred 20. in več leti. Dekliške javne šole sploh ni, deška pa je nastanjena v podrtijah, ki so slabše nego hlevi modernega gospodarja. Četudi bi obravnavali celjsko in okoliško šolsko vprašanje skupno, stoji pred dejstvom, da imamo jeseni pri obstoječem številu šolskih otrok s prevelikim številom nemških vzporednic premalo prostora. — Na jesen otvorijo v Celju rudarsko šolo, ki bo nastanjena v nekdanjem „Studentenheimu“. — Od vseh strani izrekajo željo, naj preosnujejo humanistično gimnazijo v Celju v realno gimnazijo. — Nemške meščanskošolske vzporednice, ki nimajo dovolj naraščaja, naj jeseni opuste, slovensko meščansko trirazrednico pa naj razširijo v štirirazrednico.

= **„Kloaka pogube“** se imenuje članek, ki ga objavlja „Slovenec“ v 157. št. z dne 11. t. m. Govori proti pogubnemu vplivu — zlasti za mladino — kinematograf. Z vsebino članka se popolnoma strinjamo, zlasti s koncem: „Proč z javnimi pohujševalnicami mladine!“ — Ta klic vseh, ki čutijo pošteno, naj ne preneha, dokler ne dobimo kinogledišča, ki bo služilo vzgoji, izobrazil, pametnemu razvedrilu, ne pa nizkotnosti!“ — Mi smo se že pred meseci oglašili proti nemoralnim predstavam kinematograf, a tedaj je ostal naš opomin glas vpijočega v puščavi. Pozivljamo vse pristojne faktorje, naj store nemudoma vse potrebno, da se odpravijo javne zastrupljavalnice mladine!

= **Nekoliko o odloku.** Učiteljsko življenje v Avstriji pod Šusteršičevim režimom je bilo tako, da sem bil tudi jaz uverjen, da bo najmanj polovica učnih oseb izstopila iz službe in se posvetila drugim poklicem. Sedaj se sicer kaže dobra volja, bedi odpomoči, toda dejansko smo na slabšem, nego smo bili. Pred vojno mi je od mesečnih 100 K ostalo 60 K, če sem kupil vrečo moke, a sedaj mi od 500 ne ostane nič. — Učitelj more doseči v šoli lepe uspehe, če mu je dana podlaga, ki mu omogoči, da se z veseljem loti dela. Brez veselja je že začetek izgrešen in neuspeh zasiguran. Kdor nima veselja do šolskega dela, ne bo v šoli narodu prav nič koristil, ampak obratno. Zato pa — najmilejše povedano — je bila oblast, ki je izdala odlok, da se učiteljstvo ne sprejme v aktivno vojaško službo — več kot napol slepa in neprevidna, zakaj s tem ni v šoli prav nič doseženega in šola in narod (država) ne bosta imela od tega nikake koristi. — Dajte nam kruha, dajte življenjskih pogojev — in vsak bo rad delal in tudi kaj naredil. Ljudi, ki nimajo do šolskega dela pravega veselja in nagona, pa ne silite v učiteljstvo, ki ubija učitelja in otroke. Učiteljske organizacije so dolžne oblast opozoriti na neutemeljenost takih odlokov. Predvsem pa: Povsod naj se pokažejo znamenja, da nismo več v Avstriji, ampak doma, svoji med svojimi, v Jugoslaviji. Vse staro naj čimprej izgine. Polagoma smo le prišli do prisege na kralja Petra, a to še ni dovolj. Razni avstrijski krvniki še iztezajo kremplje nad nami in šolo.

J. G.

Polemika.

Še enkrat šolske knjige!

Predmet polemike so postale hipoma šolske knjige. Radikalna smer stremi za tem, da se takoj odpravijo vse stare knjige, moje skromno mnenje pa brani gospodarsko stališče, iz katerega razloga naj bi se uporabile in izčrpale vse zaloge starih knjig. Tovarišu Potočniku se zdi celo sramotno rabiti knjige iz bivše zaloge šolskih knjig na Dunaju. Roti merodajne faktorje, naj takoj prično z izdajo novih šolskih knjig. Prevelika naglica ni nikjer dobra, dvomim, da bi bila pri izdaji šolskih knjig. Zadnjič sem poslal članek, kjer naglašam veliko pomanjkanje tiskarskih potrebščin in velikansko carino za te izdelke. Cenjeni tovariš pravi, da se naj vzame papir časopisom. Ne vem, če bi bilo tako postopanje pravilno. Časopisje je v današnjih časih izborna orožje in če bi prenehala izdajati časopisov, bi pomenilo to jako hud udarec za nas.

Tudi mi smo se učili iz knjig, ki so bile impregnirane z avstrijskim duhom, pa hvala Bogu se nas ni oprijel. Živa beseda zadene krepkeje, kot pa mrtva črka. Vprašajte tovariše po deželi, koliko trpi šola že danes, ker ni zvezkov in papirja. Zato poudarjam še enkrat veliko potrebo pisalnih potrebščin. Čemu bi metali tisoče v vodo in se zadolžili za stotisoče brez potrebe. Zametavati stare, porabne knjige ni gospodarsko, in ta stran je danes prva in poglavitna.

Ce pa misli kdo drugače, naj pove svoje mnenje.

Božo Račić.

Iz Jugoslavije.

— **Fran Orel** †. Dne 25. pret. mes. je v Kortah na Piranščini umrl nenadne smrti nadučitelj **Fran Orel**, mož v najlepši moški dobi. Pokojnik ni bil samo na glasu med svojimi istrskimi stanovskimi tovariši, ampak tudi kot naš zvest sobojnik v hudih političkih in narodnih borbah. Zlasti vsem tistim, ki so hodili v prejšnjih časih v imenu tržaškega političkega društva „Edinosti“ sodelovat na volilnih bojih, je bil **Fran Orel** mnogo cenjen svetovalec in sodelavec. Bil je go, nilna sila na snovanju društev in organizacij v vsej tamošnji okolici. Bil je tudi zvest in trudoljubiv dopisnik našega lista. Takisto je pisal izvirne podlistke, a tudi prevajal je za tržaško „Edinost“. Zadnje čase je utihnil in se nam je nekako izgubil iz vida. Razlogi so mogli biti različni, a razumljivi v sedanjih časih. Gospe soprogi, ki mu je bila vredna družica, izrekamo iskreno sožalje! Dragemu in ljubemu tovarišu blag spomin!

— **Višji šolski svet.** Prihodnja redna seja višjega šolskega sveta v Ljubljani se vrši v četrtek, dne 17. t. m., z začetkom ob 8. zjutraj.

— **Gojenci (gojenke) tretjega letnika državnega učiteljskega v Ljubljani,** ki žele prihodnje leto nastopiti učiteljsko službo, naj se javijo zanesljivo do 20. julija ustno ali pisмено pri ravnateljstvu, kjer dobe pojasnila o šesttedenskem počitniškem tečaju. Ravno tako se naj priglase tudi abiturienti gimnazij in realk, ki bi se nameravali posvetiti učiteljski službi. — Ravnateljstvo.

— **Naš „Zvonček“, beseda pro domo.** Gotovo mora vsakega tovariša veseliti, kako lepo napreduje naš mladinski list „Zvonček“ pod spretnim uredništvom tovariša E. Gangla. Može si je vedel pridobiti vrsto stalnih sotrudnikov, ki delajo čast sebi in listu. Le eno je, kar nam greni veselje: to neredno izhajanje lista! Res je, da živimo v slabih časih, ali nekoliko več skrbi na to stran bi bilo nujno priporočati. To gotovo ne vpliva dobrodejno na mladino, ako se v tem oziru obljube uredništva ne morejo izpolnjevati. In potem še nekaj! Uredništvo in upravništvo „Zvončkovo“ si gotovo želi mnogo naročnikov. A kako je to mogoče, ko delamo premalo reklame! Še naš „Uč. Tov.“ ne poroča vselej in primerno o „Zvončku“! Učiteljstvo tudi ne skrbi za to, da bi vsaka šola bila naročena na list. Šolski voditelj bi moral zahtevati od krajnega šolskega sveta, da list naroči za šolo. Žalostna istina pa je, da nima veliko šol na bivšem Kranjskem „Zvončka“. Poznam več tovarišev in tovarišic, ki „Zvončka“ niti ne poznajo! To mora biti odslej drugače! Naša čast, blaginja naše mladine zahteva to!

— **Ubegli deček.** Pri ljubljanskem mestnem magistratu se nahaja v varstvu neki neznan deček, ki je bil dne 22. pr. m. po policiji prijet na Glavnem kolodvoru. Le-sem se je, pod klopio skrit, brezplačno pripeljal. Dečko pravi, da je rojen 21. junija 1906 v Pilštajnu ter tja pristojen, da se piše Alojzij Polak in je dosedaj bival pri svoji materi Juliji, rojeni Ferličevi, v

Pilštajnu. Oče **Fran** da je zaposlen kot črevljar v Dolenjem Miholcu. Ker je mati minuli teden baje nekam odšla, jo je šel deček iskat v Ljubljano. Deček je za svojo starost primerne rasti, okrogločlen in ima kostanjeve lase. Kot posebno znamenje mu je, da ima na pričetku levega kazalca v polkrogu 1 in pol cm dolgo brazgotino. Ker taki-je ubežniki običajno ne govore resnice, ni izključeno, da je tudi Polakova izpoved iz trte zvita. Kdor bi vedel o dečku kake podatke o istovetnosti, naj jih čimprej pisмено ali ustno naznani mestnemu magistratu ljubljanskemu.

— **Na državnem učiteljskem v Ljubljani** je tudi goriški zaposlovalni tečaj za učiteljske kandidate. Vodil je tečaj ravnatelj **A. Dokler**; poučevali so profesorji ljublj. učiteljskega in profesor goriškega učiteljskega **Albert Šubic**. Zrelostni izpiti na zaposlovalnem tečaju so se vršili od 7. do 9. julija. Izpraševalni komisiji je predsedoval ravnatelj **Dokler**. Aprobirani so bili: **Delkin Josip** iz Červinjana, **Kos Alfred** iz Motovana v Istri, **Pelegri Avgust** iz Solikana, **Rabič Alojzij** iz Jesenic, **Sulin Matija** iz Bovca, **Dietz Danica** iz Gorice, **Legiša Angela** iz Cerovlja, **Lenardičeva Ruža** iz Kojškega, **Možina Marija** iz Novega mesta, **Pleveljeva Zora** iz Ljubljane, **Premrovova Jožica** iz Martinjaka, **Rajšpova Magda** iz Čušperka, **Skokova Albina** iz Dovjega, **Stresova Milena** iz Temnice, **Šetinova Anica** iz Crnomlja, **Trtnikova Stanislava** iz Ljubljane, **Turkova Alma** iz Planine, **Žitkova Marija** iz Gorice. Zrelostno izpričevalo za pouk na ljubljanskih šolah so dobile tudi še absolventinje ljubljanskega d. liceja: **Miklavčičeva Antonija** iz Ljubljane, **Pavlinova Antonija** iz Crnomlja, **Petelinova Jožica** iz Ljubljane, **Potokarjeva Ivana** iz Ljubljane, **Simčičeva Viktorija** iz Ljubljane, **Modrijanova Elizabeta** iz Zatične.

— **Okraj Sv. Lenart Slov. goric.** Poročajo nam, da se tamošnje učiteljstvo zaveda v polni meri svoje stanovske dolžnosti napram šoli, pa tudi proti ljudstvu in se trudi po svojih najboljših močeh, kolikor največ mogoče, povzdigniti omiko mladine. Za ta trud žanjejo tuintam nekateri tovariši nehvaležnost, obrekovanje z grdo lažjo, in take reči sprejema časnik „Jugoslavija“. Najprej je ta časnik okrcal z grdo lažjo tov. nadučitelja pri Sv. Antonu v Slov. gor. Vsebinsa dotičnega članka je grdo zavijanje resnice, da, velika laž, ker ni imenovani nadučitelj jemal nobenih daril, oziroma enakih podpor od strank. — Dalje se „Jugoslavija“ zaganja v našega vrlega starosta, 30letnega društvenega predsednika tov. **Josipa Mavriča**, ki je zbog svojih zaslug za društvo njega častni član, ki pa sedaj stopi v zasluzeni pokoj po 45 letnem službovanju! In o tem tovarišu osivelih las si upa neki mladič poslati članek v „Jugoslavijo“, ki je od začetka do konca le sramotno izmišljena laž. Iz vsega se zrcali, da mora biti dotičnik njemu močno sovražen in se hoče na tak način nad njim maščevati. To ni prav in stavi Slovence v slabo luč. Ne borimo se med seboj z lažmi! Tovariš nadučitelj **Mavrič**! Le zaupaj še nadalje v pravičnost in v svoje treznomisleče tovariše in obilne prijatelje, te vsi čislamo! Resnici na ljubo pa povemo dopisniku „Jugoslavije“, da je bila v šolski omari stara, majhna francoska zastavica, nikakor pa ne frankfurta. Nekateri tovariši jo je bil nekoč površno ogledal, misleč menda, da bi utegnili biti tu naša sovražnica, pa se je hudo zmotil, ko je to pripovedoval dopisniku. Gospodje! S takim početjem kalite zlati mir in medsebojno zaupanje. Vprašati vas moramo: „Ljubezen do bližnjega, kje si?“ — Spominjajmo se grške vzgoje in čislajmo starost!

— **Iz radovljiskega okraja** nam pišejo: Dne 12. junija t. l. je učiteljsko društvo za radovljiski okraj na pokopališču v Radovljici odkrilo ličen nagroben spomenik svojemu zamrlemu mnogoletnemu predsedniku in častnemu članu, pokojnemu šol. ravnatelju v Radovljici **Grčarju Andreju** s petjem, z lepo zaokroženim nagovorom t. č. podpredsednika in zopet s petjem: Počastil je pokojnika na grobu s svojim govorom tudi radovljiski župan gospod **Roblek**, naglasujoč pokojnikove vr-

line in njegovo delavnost pri občini radovljiski. — Prej se pa je nagrobni spomenik blagoslovil — in to brezplačno — domači g. župni upravitelj v družbi z gospodom kaplanom. — Pri tem nas je bilo zbranih poleg radovljiske šolske mladine okrog 50 učiteljev in učiteljic, mnogo uradnikov okrajnega glavarstva — na čelu okrajni glavar — uradnega osebja od sodnije in druge posvetne gospode, združene s preprostimi ljudstvom. Vse slavlj je pričalo o ugledu in splošni priljubljenosti, ki jo je užival pokojni „Andrejček“ v času svojega neumornega delovanja. Da, bil je delaven mož in kremitelj značaj, kakršnih naj bi bilo mnogo. Po odkritju spomenika se je zbralo učiteljstvo — skoraj polnoštevilno — na senčnatem vrtu restavracije „Pri Kunsteljnu“, kjer je bila prav živahna in nepriljudna zabava, združena s petjem moških in ženskih zborov, dokler ni prišel čas, da nam je bilo oditi z večernimi vlakoma. Omeniti je treba še posebe, da je k odkritju spomenika prihitelo med nas v mnogobrojnem številu — 23 tovarišev in tovarišic iz sosednjega nam okrajnega učiteljskega društva kranjskega. — S svojim prihodom niso le pokazali, da čislajo in se spominjajo pokojnega **Grčarja**, temveč dali so nam zgled — ker se je tudi pri tem naglaševalo — naj bi se v prihodnje učiteljstvo obeh društev po možnosti mnogokrat shajalo na skupnih zborovanjih, da bi se s tem še bolj gojilo medsebojno spoznavanje in kolegialnost. In zares, učiteljstvo radovljiskega okraja se je takoj odzvalo in prisostvovalo v precejšnjem številu zborovanju kranjskega učiteljskega društva dne 21. junija t. l. v Trzinu. Naj bi se medsebojno delo nadaljevalo. — an.

— **Prošnja.** Upokojen tovariš išče stanovanje na deželi. Zeli vsaj dve sobi in kuhinjo, najrajši v mali hišici, ki bi v njej stanoval sam in ob kateri bi bil vrtiček in njiva za pridelovanje zelenjave. Sel bi tudi v opuščeno staro šolo, ako je stanovanje suho in zdravo. Ponudbe z določitvijo stanarine na uredništvo.

— **Knjige na prodaj.** Zaradi selitve proda nek tovariš več knjig prav po ceni, slovenskih in nemških. Med drugimi: **Šuman „Slov. slovnica“, „Učit. Tovariš“** l. 1886, **Tavčar I.** in **II. zv.**; **Hauslexikon** iz leta 1841, 8 vezanih knjig, vsaka nad 1000 strani obsežna; **Schiller**, 12 vezanih zvezkov; **Deutsche Rundschau für Geographie und Statistik** iz leta 1893.; **Shakespeare „Dramatische Werke“,** 10 mehko vezanih zvezkov; **Frl. Lehrerin, Roman** von **R. Bröhmek**; **Madame Steinheil**; **Osterr. Schulbote** 1894; **Pettau und seine Umgebung** von **J. Felsner**; **Psychologie und Logik** von **Th. Elsenhaus**; **Peerz „Der Abteilungsunterricht“** in drugih več. Tudi je na razpolago več cerkvenih muzikalij. Najrajši se proda cela zbirka skupaj. Naslov se zve pri uredništvu, ako se pošlje znamka za odgovor.

— **Iz Šmarje pri Jelšah.** Na štirirazredni deški šoli sta izpraznjeni dve učiteljski mesti. Kdor se zanima za službo, naj se obrne na okrajni šolski svet šmarski v Celju. Šmarje so prijazen trg ob železnici. Na obrtni nadaljevalni šoli dobi učitelj primeren zaslužek, zato je za mlade učitelje kaj ugodno mesto.

Naročajte in širite list!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sobi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. junija 1919 **K 192.841-27.**

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/36. ure popoldne.

Visoke cene plačujem za lepo, suho lipovo cvetje.

Apeliram na gg. učitelje, da s pomočjo šolske mladine pospešujejo nabiranje. Vreče za pošiljatev so na razpolago. Takojšnje plačilo proti povzetju! Prosim, zahtevajte pojasnila! **Vinko Vabič, veletržec, Žalec pri Celju, Slovenija.**